

Provtagningsinstruktion Sputum

Syftet med ett sputumprov är att undersöka mikrober eller andra beståndsdelar i slem från luftrören i lungorna.

Bakterier från munhålan kan påverka resultatet av mikrobiologiska analyser. Därför ska sputumprovet huvudsakligen bestå av material från nedre luftvägarna och inte av saliv.

1. Provet ska samlas in innan antibiotikabehandling om möjligt.
2. Provmaterialet blir bättre om patienten sköljer munnen med vatten och tar ut eventuell protes ur munnen.
3. För patienter med riklig sputumproduktion och akut sjukdom såsom KOL exacerbation eller lunginflammation kan provet tas när som helst under dygnet. För patienter med mindre riklig sputumproduktion får man lättast representativt material på morgonen.
4. Om patienten inte spontant kan hosta upp slem från nedre luftvägarna kan andningsgymnastik ibland lösgöra slem. Prova med att låta patienten djupandas med öppen mun, byta kroppsläge eller andas med motståndsventil. Hjälper inte det så kan en sjukgymnast hjälpa till med andningsgymnastik.
5. Slem kan även lösgöras från luftrören genom att patienten får inhalera 0,9% NaCl. I sista hand kan man överväga "inducerat sputumprov", genom att patienten får inhalera hyperton 3% NaCl.
6. Märk både provburk och transporthylsa med streckkodsetikett.
7. Provet förvaras och transporteras kylt.